

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
 Egy óra . . . 1 kor. Egy óra . 1 kor. 50 fill.
 Negyedévre . . 3 . Negyedévre 4 . 50 .

Felelős szerkesztő:
IFJ. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piacz-utca 47. és 49. szám.

Lesz-e forradalom?

Az egész ország nyugodt, csak a geszti földesur izgatott. Fél és rémképeket lát. Meg akarja menteni a hazát és cikksorozatot ír a kitarított lapjába. Hetet havat összehord, de nem azért, hogy az ő fekete-sárga álláspontját igazolja, hanem azért, hogy rágalmazzon, piszkolódjon.

Szerinte a szövetséges ellenzék hazafiatlan, következtelen, kicsinyes, ostoba és becstelen, mert nem akarja földadni az elveit, holott fel kellene adnia, mint ahogy az ő apja feladta a bihari pontokat. Az ellenzék a 70—80 vezényszón nyargal, mint valami veszszöparipán, meg a rongyos 4.300.000 korona hadügyi többleten — és e csekélységek miatt fejtelenségbe, forradalomba akarja kergetni az országot.

Van az országban pár száz hive a geszti földesurnak, a Tisza-család ugynevezett kullancsai, akik rangot, címet, méltóságot, hivatalt köszönhetnek az öreg Tiszának, vagy a fiának. A kullancsok nem tágitanak mellőle, hanem ragaszkodnak hozzá és a geszti földesur azt hiszi, hogy az ország értelmisége az a kullancs-banda, amely még ma is tömjénezi. Nem veszi észre, hogy a közélet fenuszó salakja van csak körülötte: bérenc újságírók, elzülött mágnások, állami zsebrákok, bemaszlagolt ref. papok és tanítók, akiket az 1848 XX. megkompolyított stb. — ellenben az ország népének milliói, az értelmiség, a hazafias főnemesség és főpapság, a különböző felekezeti alsó papság, a tisztességes sajtó, a hatóságok, a tisztviselők, az iparosok, kereskedők és földbirtokosok mind-mind a szövetséges ellenzék táborában vannak.

Hát hihető-e, hogy két csekélység (a 70—80 vezényszó és 4.300.000 korona hadügyi kiadás-többlet) miatt képesek legyenek a leghiggadtabb és legbecsületesebb hazafiak a békés ellenállást (ez is forradalom) országosan szervezni, az állam hitelét csorbítani, gépezetét megakasztani? Nem, ezt senki sem hiszi, még talán a geszti földesur sem.

De engedjük meg, hogy e két

csekélység akadályozza csak a szövetséges pártok kormányra jutását. Hát ha tényleg csekélységek ezek, akkor engedjen az uralkodó. Adja meg a 70—80 vezényszót és engedje el a hadügyi kiadásoknak 4.300.000 koronával tervezett felemelését.

Bámulatos az a lakáj-szellem, amely a geszti földesur minden sorából kiárad. Az uralkodó mindenhatóságát állítja mindig a nemzet elő. Az ő elmélete szerint az uralkodó minden jog, a nemzeté pedig csak annyi, amennyit az uralkodó kegyesen ad: alamizsnaképpen. Aki nem elégszik meg az alamizsnával, hanem követel, az forradalmat akar. Ha ez igaz, akkor forradalmat akar az egész ország.

De nem így van, a forradalmat nem a nemzet akarja, hanem az a titkos bünszövetség, amely félrevezeti az öreg uralkodót, aki már koránál fogva is könnyen vezethető. Már csinálják is titokban a forradalmat: az udvar, a kormány, a Tisza-gárda és a nemzetiségek. Még nyíltan nem mertek föllépni, de szeptember 15.-e után le fogják tenni az álarcot.

Bostkowicz Arthur.

Tiszt a magyar vezényszórol.

Méltatás — katonai szempontból.

Politikai kérdésekbe nem akarok beleszólni. Engedjék meg azonban, hogy katonai létemre megjegyezhessem, hogy ha gróf Tisza István és letört partja olyan ferde irányt követ egyéb politikai kérdésekben, mint a katonai kérdések terén, csak sajnálni tudom ezt az országot, hogy ilyen emberek vezettek, hátrárolt idig is a közügyeit. Ha olyan kezébe volt letéve az ország boldogulásának egy szebb és dicsőbb jövőnek a sorsa. Sajnálatos, hogy akadhat magyar ember, aki annyira elszántsán, daczból, góból vagy talán csakugyan egy megcsontosodott rögeszmétől vezet elve, — tekintélyének súlyával, a kezébe letett hatalommal, tollal és szóval, valóságos piramist akar állítani a nemzet magasztos nagy czéjainak elérése, a hadsereg teljes kifejlődése, harc-képességének a legmagasabb fokra való emelése elé.

Tapasztalatból mondhatom, hogy a sárga-fekete zászló, a kétféjű sas, meg a német avagy inkább osztrák vezényszó nagyban csökkentette mindig és csökkenti ma is a hadsereg harc-képességét. A császári ge-

nerálisok már sok csatát vesztek és hiszem, hogy elfogják veszíteni azt a csatát is, amelyet a magyar vezényszó ellen vezetnek. És mondhatom, hogy a császári generálisoknak ez lesz az első igazi győzelme. Mert megteremtik általa az erős, biztos hadsereget.

Engedjék meg nekem mindazok, akik vakon követik Tisza István szerencsétlen politikáját, hogy kifejtsem, mivel lehetne emelni a hadsereg harc-képességét. Kezdjük a jelenlegi állapotokon. A tisztek nagy része veszett keveset tud magyarul. A tisztek és a legénység tehát nem értik egymást. A kivonulás előtt meggyötrik, megszékírozzák a legénységét a kiálthatatlan czopfos rendszer kicsinyes követelményeivel s természetesen a bakának több gondja van a bakancs talpára, a forschriff szövegre, az aprólékos felszerelésekre, mint a megfelelő magatartásra, a gyakorlati ügyességre. Anynyira lekötik nevetni való kicsinyiségekkel a figyelmét, hogy a harc kimenetelére igen fontos tények iránt már alig bir fogékony-sággal. Aztán távednek a császári és királyi generális urak, akik azt hirdetik, hogy a modern hadászatban felesleges az egyes emberek lelkesedése.

Ezzel védik magukat, mert nagyon jól tudják, hogy a magyar katonaság céltalanul idegen ügyért sohasem ontja szívesen a verét, kétféjű sasos sárga fekete lobogó alatt, a melyhez az ő szeretett hazájának semmi köze, a mely nem az övé, lelkesülni sohasem fog. A magyar mindég győzött, mindég bámulatra keltette a világot, mikor nemzeti ügyért vértett, mikor a saját lobogója alatt viyta csatáit. Az osztrák standár árnyában még soha egyetlen győzelmet sem arattak, de a művészetig fejlesztették a retírást. A generálisok fejében, mely tele van klájnigájittal, új fegyver zsírral, csodáljuk, hogy sohasem fordult még meg neknek ez oka. Csodáljuk, hogy ki akarják tűz-zel-vassal irtani a legutolsó legényből is a hazafias érzést, a lelkesedést, a mikor többet érne a háromszínű lobogó minden dum-dum lövegnél és bárgyu taktikánál.

Csodáljuk, hogy akadhat ember, a ki azt kérdezi: mire való a magyar vezényszó? Én tudom, mire való. És vagyunk hat istennek többen is tisztek, kik tudjuk, hogy mire való. Magyarázhatnék én ide-napig németül az én legényeimnek, — nem értik azok azt meg. De ha azt mondom a faradt szakasznak: Fiuk! Az angyalát, huzzatok ki magatokat. Magyar bakak vagytok, nekünk ma győzni kell! Bizony minden embernek felragyog az arcza, mert megérti, mert tudja, hogy függ tőle valami és megtesz mindent, — mert a tiszt ur magyarul szólt hozzája.

Nem szabad kicsinyelni egy-egy legénynek a befolyását a harc kimenetelére. Az altisztek mindenütt magyar fiuk. Mikor harc esetén járór parancsnokságot biznak rájuk,

legszebben tisztit

CSIPKEFÜGGÖNYÖKET

Hrabéczy Antal

Széchenyi-u 24.

a legfontosabb feladatot teljesítik. Egy járőr parancsnek, a ki nem érti meg a reábizott feladatot, egy egész csapatnak katasztrófáját okozhatja. Ma pedig a tisztek nem igen tudják s a szegények mennek vakon, a magok egyszerű feje után. Nézzük meg a honvédek harc-képességét. Mindenki által tudott dolog, hogy két év alatt még egyszer annyira tudják fejleszteni a legénységet, mint a közösök három év alatt. Vajjon nem ebben rejlik-e annak az oka?

Értsé meg először az a baka, amit reábiznak, beszéljenek vele magyarul, kommandozzák magyarul, verjenek bele minél több lelkesedést, ne alacsonyítsák le egyszerre a barommal, szereljék fel emberségesen és dobják el azt a borzalmas pakkot, melytől az állatokat bizonyára megvédené az állatvédő egyesület, bontsák ki előtte hazája háromszintű lobogóját, ragyogtassák hazája címerét. Nézzé meg Tiszts István akkor a hadsereg harc-képességét. Küldjék nyugalomba a bemohosodott agyu generálisokat, a száznyelvű és nemzetiségű és katonai legénységünket szivból gyűlölő tiszteket, — tegyenek helyükbe bátor, derék magyar embereket, önfelelő vitéz katonákat, — nézzék meg akkor a harc-képességét.

Dobjuk el az osztrák generálisok által kigondolt és más armádiából plagizált torz taktikákat és csináljunk új taktikát a mi régi harcmodorunkból és akkor nézze meg Bécs meg Berlin, Pittreich, Beck meg gróf Tisza, hogy mire képes a magyar hadsereg. Európának egyetlen állama sincs, a melynek oly lelkes, felvilágosodott, edzett és bátor katonanyagja volna, mint a magyarnak. De ne bábukat, ne automatákat, Paprika Jancsikát pedzenek belőle, hanem vitéz magyar katonákat. Erre pedig a jelenlegi osztrák hadvezetőség nem volna képes soha. Keressük csak mindig azt, ami magyar és amitől úgy fázik most Tisza István a bécsiekkel egyetemben, meggyőződne csakhamar annak helyességéről. Nekünk most nincs hadseregünk. De lehetne és jessz, mert a mi ügyünknek most győzedelmeskedni kell.

Politikai híreink.

Budapest, július 20.

Kossuth nyaralása.

Kossuth Ferencz elutazott Budapestről három heti kurára Herkules fürdőre. Távolléte alatt — hacsak valami rendkívüli körülmény nem teszi szükségessé — a vezérő bizottság plénuma nem fog ülést tartani. Időközben a Gulner Gyula elnöklete alatt működő albizottság, mely — mint már jelentettük — tegnap megkezdte munkáját, meg fogja állapítani a vezérő bizottság gyakorlati állástoglalását a nemzeti küzdelemben. A kész munkát a vezérő bizottság legközelebbi ülése elé fogja terjeszteni. A törvényhatóságok jól teszik, ha tanácsra, vagy támogatásra van szükségük, ha egyesesen a nevezett albizottsághoz fordulnak, mely készséggel fog rendelkezésükre állani, ha munkálataival nem is készült még el. Kossuth Ferencz különben naponta fog a központból kimerítő jelentést kapni és állandó kontaktusban marad a közélettel és ennek minden mozzanatával.

Új pártalakulás a Drávántulon.

Zágrábról jelentik: A horvát politikai viszonyok alakulása egyre élésebb színt kap. A horvát ellenzéki pártok egyesülete most csakugyan a megvalósulás küszöbén van, míg a szerb ellenzék koalizálása már meg is történt. A horvát ellenzék észéki konferenciáján most már a horvát-szerb választási szövetség megteremtésére tettek lépéseket. A szerb ellenzék Bródban tartott értekezletet, amelyen elhatározták, hogy a horvát ellenzék felszólítására hallgatnak s a választási szövetség megteremtésére megkezdik a

tárgyalásokat. A kormánypartot ez az akció egyenesen konsternálta s természetesen görcsöz erőlködéssel igyekezett a szövetség létrejöttét megakadályozni és a két párt között bizalmatlanságot teremteni. Érti, mi fog kockán s a magyar szabadelvű párt sorsa lebeg a szeme előtt. 1879-ben a horvát ellenzéki pártok tökéletlen szövetsége a mandátumok egy harmadát nekik juttatta, a szerb-horvát koalíció azonban a kedvezőtlen választási törvény dacára tönkretelhet a nemzeti pártot. A koalíció előtt a nemzeti párt intrikáján kívül nagyobb akadály is van: a szerbek vonakodnak a Frank-féle frakcióval bármilyen tárgyalásokba is bocsátkozni, mert a „tiszta jog-párt“ a horvát királyságon belül tagadja a szerb nép létezését. Ezt az akadályt valószínűleg úgy fogják elhárítani, hogy egy a horvát ellenzéki pártok egyesülete, mint a horvát-szerb egyesülés a Frank-féle frakció nélkül fog megtörténni.

Hogy dolgozott a szabadelvűpárt?

Csunya dolgok pattantak ki a Nyiri Sándor választásáról. A budai I—III. kerületi járásbírószágon ma folytatta Ligetkúthy Iván királyi táblai bíró a tanúkihallgatásokat a megamadt vizivárosi mandátum dolgában.

Az első tanu dr. Szteblo Kornél volt, a II. kerületi szabadelvűpárt elnöke, aki a választást vezette. Elsőben is kijelentette, hogy a párt elhatározta, hogy a Vigadóban tartott vacsorára jegyet nem ad ingyen. Ő maga megbeszélte a vendéglőssel, hogy 2 korona 40 fillérért ad egy jegyet. A jegyekkel dr. Csukássy Manó, a pártiroda vezetője számolt be. Csodálkozva tapasztalta, hogy 500 eladott jegy helyett csak 382 jeggyel tudtak elszámolni. Felszólította az adósokat, de ennek csak részben volt eredménye. De bejelentette, hogy akik nem fizettek meg a jegyeket, azoktól a pénzt pör újan behajtja.

— Igaz, hogy Nyiri Sándor fedezte a vacsora költségeit?

Szó sem igaz belőle. A pénzt az országos szabadelvűpárt juttatta hozzám, és részben a gyűjtés is eredményezett tekintélyes összeget. De Nyiri Sándor a választáshoz fillért sem adott.

Igaz, hogy a vacsorajegyek árát csak akkor kérték, mikor Nyiri mandátuma ellen beadták a petíciót.

— Nem emlékszem rá. De ingyen csak a meghívott előkelőségek és a pártiroda alkalmazottai vacsoráltak. Hogy Schubertnek adott pénzt, ez csak néhány kisebb kocsmáros által bemutatott vacsorakontó lehetett. A Fácán-vendéglőben sem hiszi, hogy egyetlen polgar is ingyen kapott volna vacsorát. A vacsorát Porteleky László rendezte, aki 60—80 jeggyel tudott elszámolni, de azt lehetőleg a pártiroda alkalmazottai fogyasztották el. Nagyon csodálkozott, mikor a választás után Gebauer Antal kocsmáros beállított hozzá és 2800 koronát követelt tőle. El is utasította a kerelmét, de ezután pusztán számalomból 1200 koronát mégis gyűjtöttek neki.

— Igaz, hogy a választás céljaira Nyiri Sándor 25.000 és az országos szabadelvűpárt 45.000 koronát adott?

— Nyiri Sándor nem adott pénzt, hogy a szabadelvűpárt mennyit adott, erre nem vagyok köteles vallani.

— Mutan nem tagadta meg a vallomást, köteles vallani.

— Ha a Kuria kötelez rá, vallok, addig azonban nem.

— Hát báró Daniél Ernő és báró Vojnits István mennyi pénzt adtak?

— Azt kijelenthetem, hogy semmit. Az utiköltségek dolgában kijelenti, hogy ezek fizetése megengedett dolog, mert a szavazatokkal anyagi előny nem jár. Különb azokra szinten megtagadja a választ, mert

ezzel megbízói ellen követne el tiltott indiszkreciót.

A tárgyalást ma délután folytatják.

Vármegyénk és vidéke.

Az ideai megyei pótadók. A belügy-miniszter körrendeletet intézett a vármegyei törvényhatóságokhoz, hogy az ideai évre kivetett pótadókról szóló kimutatást július végéig terjeszszék fel. A kimutatást Rásó Gyula alispán és a pénzügyigazgatóság mellé kirendelt számvevőség főnöke írják alá.

Beöthy Ákos uradalma. Most vette át a kismarjai Beöthy Ákos-féle birtokot örököse, Zámory Mária alapítványi hölgy. Az átvétel a restaurált ősi kastélyban vasárnap történt az uradalom alkalmazottainak és a tulajdonosnőnek a jelenlétében. Az alkalmazottak elénekelték a Himnusz, azután Kun Károly imát mondott. Vengriuszky Gyula tiszttartó üdvözölte ezután az új tulajdonosnőt, Osváth Ilonka pedig átadta a kismarjai hölgyek szép rózsacsokrát. A cselédség részéről Sajtos Gábor béresgazda mondott felköszöntőt. Az új tulajdonosnő a birtok átvétele alkalmából két öreg cselédnek 50—50 koronát ajándékozott, azonkívül elrendelte, hogy az uradalom cselédeinek a bérét minden öt évi szolgálat után 10—10 koronával főlemeljék. Az átvétel alkalmából a kastély udvarán a cselédség részére hajnalig tartó táncmulatságot rendeztek.

Tűz. Egyeken Csepregi Ferencz gazda udvarán tűz ütött ki, de sikerült elfojtani. A kár 30 korona.

Hadkötelesek nőülése. Rendes körülmények között mindazon hadkötelesek, kik a harmadik korosztályhoz tartoznak, kivételes nőülési engedély nélkül házasságot nem köthetnek. Mivel azonban az ország ex-lexben van s így a harmadik korosztályból kilépett ifjak tőlük nem függő okok miatt elő nem állíthatók, engedély nélkül is nőülhetnek. Állítás kötelezettségüknek utólag eleget tartoznak tenni s így besoroztatásuk esetében a házasságkötésük folytán keletkező hátrányokat is viselni tartoznak.

Kapanyéllal ütötte le a nyulat. A játékos nyulfiók a lába előtt ugrott fel Buday Márton egyeki legénynek, aki a kapát hajította utána. A kapanyél derékban találta a nyulat, amely elnyult rögtön. Budapest kihágásért feljelentették.

Az országos kaszinó ügye.

— Kilépnek a katonatisztek, —

Gál Gaszton üszköt dobott a kaszinóba. Indítványa, hogy a kormány tagjai közül senkit a kaszinóban meg ne tőrjenek: azt az eredményt hozza, hogy a kaszinó indul az oszladozás felé. A kaszinó vezetősége, élén Wekerle Sándorral, kezdetben azt hitte, hogy az indítványt mélyeséges hallgatással mellőzik s majd feltámaszják egy jobb korban, amelyben már nem lesznek kormányon a félig alkotmányosak.

Ennek a szándéknak útját állta ifju Madarász József országgyűlési képviselő, aki megsürgette Gál Gaszton indítványát és megkérdezte Wekerle Sándortól, a kaszinó elnökétől: vajjon ő még mindig tagja-e a szabadelvűpártnak? A kaszinó ifjusága módfelett örvend az afférnek és nagy a bizodalma, hogy az indítványhoz megszerzik a választmány többségét. A kaszinó kevésbé hevülekény tagjai most kapicitácziára járnak az indítvány visszavonása érdekében.

Egyik magas rangú katonatiszt, aki maga is tagja az országos kaszinónak, a sikamlós ügyről így nyilatkozott:

Abban a pillanatban, amikor ezt a kizárási indítványt nem hogy tárgyalják, de csak tárgyalásra kintüzik, a hadseregnek a kaszinóba belépett tagjai nyomban kiválnak. Azt hiszem, vagyunk ilyenek hetven-nyolcvan. Az ok igen egyszerű. A katona nem lehet tagja olyan egyesületnek, amely politikával foglalkozik. A belépés amúgy is miniszteri engedélyhez van kötve. Csak igen korlátozott az olyan egyesületek vagy kaszinók száma, amelyekről hadügyminiszteri parancs jelenti, hogy oda a tisztek beléphetnek.

E kiváltságosak közé tartozik az Országos Kaszinó is. Ahol, megvallom, kintű társaság van együtt s a magam részéről csak sajnálni tudnám, ha onnan távoznom kellene. De, ismétlem, távozom és távoznunk kell nyomban, amint Gál Gaszton urnak Madarász Imre ur által felmelegített indítványát nem löki félre a Kaszinó választmányra, mint olyat, amely tárgyalásra sem érdemes.

Ugy tudom, hogy a katonatisztek után következni fog a főbb állami tisztviselők kilépése.

Mi az ujság?

Az oláhság terjeszkedése. Az oláh eszmék terjesztését propagáló „Associatiune” közművelődési egyesület ugylátszik eddigi eredményeivel nincs megelégedve egészen, mert az egyesület működését szélesebb alakra kívánván fektetni, a fiókkörök szervezetét megnyitotta és új körzetek működését Erdély és Bihar megye összes községeire kiterjesztette. Eredménye már van, a mennyiben a tagok száma majdnem hatványozott arányban növekedett azóta. A vidéki szervezkedést a központi választmány kiküldött tagjai végzik Lám a román közművelődési egyesület mennyi ügyességgel teljesíti az egyesület hivatását, *mi az Emke csöndes tétlenségben szunnyadoz.* Az erdélyi magyarság pedig vész, pusztul.

Miniszternek nézte. Zichy Jenő gróf és Farkasházy Zsigmond dr. országgyűlési képviselők a multkoriban együtt utaztak le az élesdi választó kerületbe. Nagyvárad pályaudvarán egy ur üdvözölte Farkasházyt és mélyen meghajolt Zichy Jenő gróf előtt. A gróf hideg méltósággal nézett végig az illetőn és fagyasztó göggel szolt: — Jó napot *kegyelmes uram!*

Ez után az élesen kiejtett üdvözlés után Zichy Jenő elfordult, és többé nem törődött az idegennel. — A kik ezt a jelenetet hallották, nem tudták felfogni Zichy gróf hideg és lenéző viselkedésének az okát s nem értették, mért nevezte a hivatalnokformájú urat *kegyelmes urnak.* De mikor ez távozott, Zichy magyarázatot nyújtott: — Mit keres itt a földművelési miniszter? — kérdezte Farkasházytól.

Ezzel aztán kiderült minden. Zichy gróf György Endrénének nézte azt az urat, aki azonban csak *György Aladár volt, a földművelésügyi miniszter testvéröccse,* aki azonban szakasztott mása bátyjának.

Matrózlázadás Budapesten.

Budapestnek is megvan a maga katonai szenzációja. Meg van már napok óta, de a rendőrségen és a katonai vezetőségen kívül nem tudott róla senki. Most ime kipattan a titok, hogy Budapesten lázadó katonák vannak, kik — mint a hivatalos jelentés mondja: *Budapest veszedelmét képezik, miért is sürgősen el kell őket távolítani.*

Az eltávolítás helyett egyelőre kaszárnyafogságba és szigorú őrizet

alá helyezték a renitens katonákat, az esetről magáról pedig a következőket jelenti tupsítónk:

Ó-Budán van a Marine-Kaserne az óbudai hajógyár közelében. Rend szerint egészen kis létszám legénység tanyázik benne, azok, kik a dunai flottához tartoznak és monitorokról vagy mellékhajókról idevezényeltetnek. A mostan a kaszárnyában lakó tengerészlegénység közül már napokkal ez előtt kaszárnyafogságba és a legszigorubb őrizet alá helyeztek egy egész századot mindaddig, míg a közös hadügyminiszter a dolgukban nem fog intézkedni.

A kaszárnyafogságba helyezettek csaknem kivétel nélkül mindannyian horvátok, kiket fanatikus magyar gyűlölet fogott el és akik kisebbszerű fegyvelemsértések és csínyek után ugylátszik valamelyes nagyobb hőstetten törték a fejüket, hiszen Ó-Budán állandóan garázdálkodtak és egész Ó-Budát rémületben tartották.

Garázda matrózok.

Hónapok óta az ó-budai kapitányságot „katonai ügyek” foglalkoztatják. Csaknem naponként érkeztek jelentések, feljelentések a Marine kaserne lakóinak garázdálkodásáról, békés polgárokat támadtak meg a nyílt utcán, a vendéglőket, melyekbe járnak, valósággal megszállva tartják, polgárember oda nem mer bemenni, a vendéglős pedig hiába tiltakozik az okkupáció ellen, a katonák nem tángitanak és ha erősebb tiltakozással erőszakot nem akar kiváltani és testi épségét veszélyeztetni, tünni kell az inváziót. Mert ellene segítség nincs. A rendőrhatalom nem képez segítséget. A rakoncátlan matrózok és egyéb katonák egyáltalán nem respektálják a rendőrséget és az ó-budai kapitányság jegyzőkönyvei ma már alig szólnak egyébről, mint inzultált rendőrökről, megvert rendőrellenőrökről.

Az ó-budai kapitányság ezt a garázdálkodást természetesen nem nézte nyugodtan és egyre-másra küldötte jelentéseit a kaszárnyába, mely jelentések következtében, ha a tettesek kinyomozhatók voltak, ezeket szigorúan büntették is, de ennek nem volt semmi foganatja, csak azt eredményezte, hogy a marinerek boszút esküdtek a polgároknak, reodőröknek.

A horvát garázdálkodóknak van egy magyar származású tisztjük, ez a legnagyobb előzékenységgel hallgatja meg a hozzá érkezett panaszokat, de alig szabott ki büntetést az egyik garázdálkodóra, már is másik garázdálkodásról érkezett hozzá feljelentés.

Sajó rendőrkapitány jelentése.

Mióta Oroszországban kitört a tengerészeti forradalom és egynemely orosz hajó lázadásának híre érkezett, a nagyobbbrészt horvátokból és néhány olaszból álló legénységgel egyáltalán nem lehet birni és miután a feljelentések sem eredményezték a nyugalom és béke helyreállítását, Sajó Sándor III. kerületi rendőrkapitány a főkapitány útján jelentést tett a honvédelmi miniszternek, a *garázda legénység azonnali elhelyezését kérve.*

Jelentésében a kapitány igen érdekes leleplezést tesz. Budapesten ugyanis mindeddig alig tudta valaki, *hogy a katonai parancsnokság a*

hajógyár szomszédságában teljesen felszerelt három dunai torpedószázadot őriztet, ezen hajók legénységét képezik azok, kiket a mariner-kaszárnyában helyeztek el.

Ezek az emberek, a kapitány jelentése szerint, már nemcsak rakoncátlanok, hanem *viselkedésük a nyílt lázadás jellegét hordja magán és valósággal Budapest veszedelmét képezik, mert igazán nem lehet tudni, mely pillanatban fordítják Budapest ellen a torpedók ágyuit és lövik ki a békés házakra a torpedókat.*

Budapest, de különösen a harmadik kerület polgárainak nyugalma és testi épsége érdekében ezt a garázdálkodást tovább tünni nem lehet és a kapitány kéri a rakoncátlan legénység sürgős elhelyezését, nehogy a polgári hatóság legyen kénytelen a legszigorubb rendszabályok életbeléptetésével a polgárokat és rendőröket a folytonos inzultusoktól megvédelmezni.

A felirat első eredménye a garázda legénység szigorú őrizet alá helyezése, a kaszárnyafogság volt, a hősködő horvátok ügyében különben most dönt a hadügyminiszter.

Da akárhogyan dönt, megmarad nyílt kérdésnek: miért szállásolják el egészen titokban a torpedóhajókat évek óta Budapesten?

Hazafi Veray János.

— Emlékezés a haza vándor lantosára. —

Meghalt az utolsó igricz, Hazafi Veray János, az ország közismert alakja; ő volt: a haza vándor lantosa, a szegények jótévője, a népnevelés bajnoka, a szép hölgyek barátja, a pöffeszkedők ostorozója stb., stb.

Rigmusai közül egyik-másik még ma is él jó kuncsaftjai ajkán. Ki nem ismeri ezt a híres versét:

Menjetez tovább innen, barmok,
Dőljön rátok az iparcsarnok!

Ez a kiállítás évében született. Nagy népszerűsége volt egyidőben ennek is:

A hölgy, kít ön annyira tisztel,
Meggzőkött egy huszártisztel.

Egyszer a királyt várták a nyugati pályaudvaron. A nagy tömegben okvetetlenkedett Hazafi Veray János is. Kolossa rendőrfelügyelő felszólította, hogy maradjon békén. mert különben kivezeteti. Nem maradt békén, hát ki is vezettette. Másnap megjelent zöld papíron egy vers, ezzel az aláírással: „irtam mérgemben és májusban a királyvárásban”. A vers így hangzott:

A rendőr mind marha,
Nem tudja, mikor kell a karha-
Talmat használni.

1902-ben jubilált és elment az Otthonkörbe, meglátogatni az írókat. Ekkor Rákosi Viktor a „Kakas Márton” ban verset íratott róla, amire az öreg népköltő természetesen szintén versben felelt. A verset felolvasta az Otthonban:

Derék ur Rákosi Viktor,
Kár, hogy én nem vagyok piktor;
Ötet rögtön lefesteném,
Erdemét így elismervén.
Nagy a multja és jelene,
Ki nem hiszi, egye fene.

Ez alá ezt jegyezte: „Irtam örömmemben, íróársaim közt az Otthonban.” A politikai kérdésekhez minden alkalommal hozzászólt. Legutolsó nyilvános nyilatkozata Tisza Istvánról szolt és mindössze ennyi volt:

Aszondják, okos ember Tisza Pista,
Tudja a csizót, meg hogy mi a csizta.

Ezt „honfibanatában” írta. Hires esete volt az is, ami a milleniumkor történt vele. Ökösütés volt a vérmezőn. Nagy nyársakon sütötték a mézárások az ökröt s odament a többiekkel együtt Hazafi Veray is. De míg a többiek csöndesen várták, hogy rájuk kerüljön a sor, Veray követelőleg lépett fel és gorombáskodni kezdett a mézáróssal.

— Menjen innen! — kiáltott rá a legény.

— Nem megyek én, — erősködött a lantos — mert én nem vagyok holmi csizlik, mint ezek itt, én költő vagyok, én a fejemmel dolgozom!

— Fejeddél? — kiáltott rá a mézárós. Hát akkor nesze!

És úgy a fejéhez vágta az ökörcsontot, hogy a mentők szedték fel. Napokig feküdt a kórházban s mikor felépült, verset írt az ökörcsontról. Azt írta, hogy ez a fejbevéágás megrázta az agyát és most egészen új gondolatai vannak, s egészen új rímek keverednek föl a fejében. Háláját fejezte ki a mézárós legénynek, aki a csontot hozzávágta. „Uj emberré lettem!” — mondta és megbocsátott neki. Ilyen volt ő.

De a költészetet még most, a kórházban sem hanyagolta el. Müller Kálmánra, a Rókus-kórház igazgatójára is csinált verset. Ezt írta:

Derék ember Müller Kálmán,
Bár kővér, mint Buddha-bálvány.

Hogy méltóképp vegyünk búcsút a vándor lantostól, szerkesztőségi költőnkét kértük fel a búcsúvers megírására, amely így szól:

Meghalt a haza vándor lantosa,
Nem zeng tavaszról télen már soha.
Feje alá nem kell halotti párna,
Sok éretlen versét tegyék alája.
Nem értette őt ez a sivár kor,
Talán megérti — feltámadáskor.
Addig az angyalok seregében
Faragja rimeit — örömben.

Megőrült házaspár.

Ferber Ede ismert barcsi lókereskedőnek pár hónappal ezelőtt fiatal felesége elmebeteg lett, mely bajával Kaposvárra vitték gyógykezelés végett, hol meg is halt.

Most pedig férje, Ferber Ede tébelyodott meg a napokban. A tébolyodás jeleit e hó 11-én este vették rajta észre, különösen az esti órákban, Nappal még 1000 koronát kért kölcsön a barcsi vasuti tiszték egyikétől, mert mint állította, sürgősen kell neki lóvásárlásra. A vasuti tiszt ismerte jól Ferbert, kölcsönzött is neki.

Csak másnap reggel tudta meg aztán, hogy az éjjeli órákban Ferberen elmezavart vettek észre, többek közt bement ugyanis a telepen olyan házakba, hol már lefeküdtek, ott gyufákat gyújtogatott, ha kérdezték tőle valamit, összefüggéstelenül válaszolt. A szerencsétlen embernek rögeszméje a sok általa állított kiadás, mely tönkre tette.

Különösen sokat emlegeti a felesége betegsége és eltemetése miatt fölmerült költségeit, mely — mint mondja — 16 ezer forintot tesz ki. A hatóság egyelőre a barcsi árvamen házában őriztetni kellő felügyelet és gondozás mellett a szerencsétlen embert, míg alkalom kínálkozik elmeegógyinteztetbe elhelyezni. Ugy írta, mint két magára hagyott gyermeke iránt, kik közül az egyik gimnázista, nagy a részvét.

Egyházak és iskolák.

Jóváhagyott jogakadémiai tanrend. A válas- és közoktatásügyi miniszter a debreczeni jogakadémiai 1905—1906 iskolai év első fél évi tanrendjét jóváhagyta.

Vendégek a főiskolai könyvtárban. Igen kedves társaság látogatta meg tegnap délután a kollegium anyakönyvtárát. A közgyűlési tanfolyamra az ország minden részéből egybegyűlt tanítónöket és tanítókat vette fel az ősi főiskola eme legnagyobb kincse megtekintésére Csiky Lajos tanár. A vendégeket Oláh Gábor könyvtárnok kalauzolta.

Az első lugosi ref. lelkesz. Az ujonnan alakult lugosi egyház lelkeszül Papp Lajos volt főiskolai szeniort választotta meg. Papp Lajos ünnepélyes beiktatása vasárnap volt Lugoson, amely alkalomból a lugosi ref. egyház táviratban üdvözölte Kiss Áron ref. püspököt.

UJDONSÁGOK.

Intézkedések a kofa-uzsora ellen.

Ajánljuk a tanács figyelmébe.

A piaci mizériák, melyek nálunk oly sok panaszra adnak okot, úgy látszik, más városok életét is megméltéyzik. S ép úgy, mint nálunk, másutt is a kofák piaci uzsorája képezi a baj legfőbb okát. De míg mi ez ellen csak panaszkozunk, másutt érelyesen intézkednek és az intézkedés bizonyára nem teveszti el ezelzett hatását. Borsod vármegye alispánja most adott ki érelyes hangú rendeletet a miskolci piaci uzsora megszüntetésére, melyben a következő intézkedéseket teszi:

1. Helybeli szatósok, tyukászok és kofáknak tiltva van november 1-től március hó 31-ig reggeli 9, a többi hónapokban pedig reggeli 8 óra előtt akár személyesen, akár meghatalmazott által oly árukat nagyban vásárolni, mely áruk eladásával ipar szerüleg foglalkoznak. A nagybani vétel meghatározása:

- husféléknél 5 kgr. fölül;
- gyümölcsnél kocsirakomány, puttonyok vagy egész kosarakkal, fertályok vagy zsákokkal való vétel;
- szárnyas állatoknál, vadnál és malaczoknál két darabon fölül;
- zöldség, főzelékneműek és konyhakertészethez vágó termelvényeknél, mint b) alatt;
- tojás 10 darabon fölül, tej 2 literen fölül, vaj, sajt és túró 1 kilogrammon fölül;
- általában valamely eladónak a vásárra eladás czrljából hozott egy nemhez tartozó árukészletének vétele.

Egyben elrendelte, hogy a Miskolcz városába vezető főútvonalak a heti vásárok napjain a rendőség által kellő erővel jókor reggeli órákban megszállassanak s a piaci rendőri szabályzat érelyesen végrehajtsák és annak megsértői azonnal a kihágási bíró elé állitassanak.

Debreczenben is elkélne ilyen érelyes rendelet!

Az utolsó kísérlet. Tóth István és társainak lapunkban közölt beadványa folytán Kovács József polgármester szerdán délelőtt 10 órára értekezletre hívta meg a kőműves munkások vezetőit azon czélul, hogy a munkások követeléseiről tájékozódva megindithassa az es-tleges békéltetési tárgyalást. Bar a meghívás pusztán a vezetőkre nézve történt, min egy száz munkás gyűlt össze a városháza nagytermében, hogy a bizalmas értekezletnél hallgatóságként szerepeljenek. Kovács József polgármester az értekezlet kezdetén jelezte a munkások vezetőinek, hogy az értekezlet nincs hivatalosan határozatot hozni, ő csupán hallani és tudni akarja a munkások utolsó szavát a követelésekre vonatkozólag. Hosszas eszmecsere után, melynek folyamán általános és aprólékos dolgokra is kiterjedkedett az értekezlet, kijelentették a munkások, hogy elfoglalt álláspontjukból és követeléseikből nem engedhetnek. Kovács József polgármester tudomásul vette a munkásvezetők ezen kijelentését azzal, hogy a munkaadók tudomására hozza. A polgármesteren kívül részt vettek még az értekezleten Magoss György főügyész, Vecsey Imre főjegyző és dr. Varga Károly jegyző. Természetesen a bérharcz tovább tart.

Panasz a helyi vasut ellen.

A kisvasut ellen örökös a panasz. Tegnap irasos följelentést adtak be a Nagyerdő alján lakó nyaraló tulajdonosok a városi tanácshoz amiatt, hogy a helyi vasut vonatai vasárnaponként sohasem állanak meg a nagyerdei csöszháznál, holott a tanács által jóváhagyott menetrend az ott való megállást a közönség érdekében kötelezővé teszi. Weszprémy Zoltán főjegyző és társai tehát orvoslást kérnek a tanácstól.

Mentő-egyesület. A debreczeni mentőegyesület szervezésére alakult bizottság kibocsátja a taggyűjtő iverket és városzerter megkezdé az alakulás szervezését. Tudvalevő, hogy az alapszabályok szerint az egyesületnek alapító, pártoló és rendes vagyis működő tagjai lehetnek. Az előkészítő bizottság a helybeli nőegyleteket is fel fogja kérni a taggyűjtésre. Nem érdek telen megemlíteni, hogy az egyesületnek eddig mintegy 18 ezer korona vagyona van, ami az Ármós-alapítványból a virágkocsi korzóból, adományokból és az Angellottimulató estélyéből telt ki. A mentőegyesület huszonötös bizottsága, mely a megalakulás nehéz munkáját végzi, a következő tagokból áll: elnök Körner Adolf tanácsnok, alelnökök Tolnay Ákos és Komlóssy Arthur, tagok Sesztina Jenő, dr. Irinyi István, Bosznay István, Áron Jenő, Szunyogh Sándor, Vinnay József, Csath Sándor, Berger Mór, Tóth Béla, Zelinger Ede, Szávay Gyula, Szentkirályi Tivadar, Jánossy Zoltán, K. Tóth Kálmán, dr. Wolafka Nándor, dr. Mariska György, Miskolczy Lajos, Szabó Sándor, Jeney Miklós és Lőfkevits Arthur. Az eddigiekből itélve Debreczen város közönsége százszoros szerezettel veszi pártfogásába e nagy emberbaráti célokat szolgáló egyesület megalakításának eszméjét és a kezdeményezők fáradságos munkáját azzal fogja megjutalmazni, hogy tagságával erkölcsileg és anyagilag fogja elősegíteni az egyesület gyors megalakulását.

Az utcák locsolása. Pár év előtt nagy port vert fel a városi tanács azon intézkedése, hogy az utcák locsolását elrendelte. Meg is kezdték ezt annak idején. Akkor türethető volt, ma azonban az utcai locsolást oly botrányos rosszul végzik, hogy annak hasznát senki sem látja. A csapó-utcán például, a hol a legnagyobb szükség volna a locsolásra, egyáltalán nem locsolnak. Délbe, amikor a piacz eloszlik és az utcatisztogatók a piaczon hagyott szemetet seprik össze és locsolás hiányában oly nagy port csapnak, hogy nem képes az ember a Csapó utcán végig menni. Felhívjuk a városi tanács figyelmét az egészségtelen állapotra és arra, hogy tegye a locsolást a Csapó-utcán is rendszeressé és főleg akkor végezzék azt ott, amikor a piaczra felvitt áruk hulladékai takarítatnak el.

Hanke Zoltán jobban van.

A fiatal Hanke Zoltán bankgyakornok állapotában, a ki tudvalevőleg fegyvert fogott maga ellen, szerdán némi csekély javulás állott be. Az orvosi vélemény ma már az, hogy a beteget megmenthetik az életnek és szívós természet talán diadalmaskodni fog az esetleges sebláz fölött is. Az este magánál volt. Táplálékot vett magához, az éjjel pedig nyugodtan aludt. A golyó még benne van a testében, de ha állapotában tartós javulás áll be, műtéttel fogják eltávolítani.

— **Méregvásár a piacon.** A debreczeni piacról, a kofaaszonyságok gorombaságáról s a drágaságról sok szó esett mindig. A sok panasz között első helyet foglal el az is, hogy a piacz tele van éretlen gyümölcsrel. Halom számra áll rendőri felügyelet mellett a betegségeket okozó éretlen körte, alma, szilva, a sok férges, penészes gomba és sajnos, nincs senki, aki ez ellen valamit tenne. Régebben megsemmisítették az éretlen gyümölcsöt, most azonban megengedik, hogy a közönség jó pénzen betegséget vásároljon magának. Kétségtelen, hogy ennek csak az az oka lehet, hogy a piacot alig ellenőrzi valaki. Hiszen igaz, hogy már korán reggel is meleg van, de hát az ellenőrzésre hivatott urak és közegek megmondhatnák, hogy őket ebben a melegben is fizeti a közönséget. Fölhívjuk a főkapitány figyelmét erre a fontos kérdésre s követeljük a piacz szigorubb ellenőrzését a közegészség szempontjából.

— **Hivataloskodás délelőtt.** A városházán próbakép ma kezdi meg az adóhivatal és a katonai ügyosztály a délelőtti hivataloskodást 7—1 ig. Ha beválik, *behozzák a rendszert az összes hivatalokban.* Ha a téli hónapokban is délelőtt lenne csak hivatal, a fűtés és világítás révén évenként mintegy 40.000 koronát takarítanak meg. Mindenesetre megfontolandó lenne, hogy nem-e fizetné ki magát az új rendszer behozatala?

— **Labdarugás.** Az idén sem fűledt meg a „debreczeni torna-egylet“ a a legelterjedtebb sportágról, a football játékról. Megalakította két football csapatát, melyek a két tréning napon: csütörtök és vasárnapon fél 6 tól fél 8-ig szorgalmasan treniroznak, hogy a kilátásba helyezett matchokon megállják helyüket a fővárosi csapatokkal szemben is. A két csapat összeállítása a következő:

I.

Tihanyi

Hajnal

Balog I.

Moritz Faust Balogh II.

Szarukán Markovits Tolnai Perczel I. Fényes

II.

Hidvéger

Goldstein

Hercfelder

Bartha Friedmann Schirf

Lukács Debreczeni Tikos Weisz Perczel II.

Ezuton ismételtén felhívja a rendezőség e csapatokba beosztott urakat, hogy a tréning napokon a kellő időben megjelenni sziveskedjenek. A mérkőzéseket díjtalanul nézheti végig a közönség.

— **Elgázolt kis leány.** Kaszás István Eötvös-utca 5. sz. a. lakos 12 éves leánya szerdán délután karjára vette Juliska nevű 2 éves hugát és kiszaladt vele, hogy megnézzék a zenés

zigánytemetést. A nagy tolongásban téglával megrakott szekér hajtott reájok és elütötte őket. A szekér a két éves kis leány lábát és karját egészen összeroncsolta, a nagyobb leánynak nem történt komolyabb baja, de a kicsike állapota válságos. A szerencsétlenül járt gyermeket dr. Balkányi Ede részécsitette első segélyben.

— **Ülés a kamarában.** A kamara közös bizottsága csütörtökön délután 4 órakor ülést tart. E bizottsági ülés fog dönteni a szakiskolai ösztöndíjak ügyében.

— **Behívók fegyvergyakorlatra.** A város katonai ügyosztálya most kezbesíti a 35 és 28 napra szóló behívókat a debreczeni tartalékos és póttartalékos katonáknak. A behívók augusztus 22 ére szólnak, amikor már a mezzei munka javarészt véget ér.

— **Bem tábornok emléke.** Most lesz száz esztendeje, hogy a magyar szabadságharc leghősiesebb vezére Bem apó született s a főváros egyetemi polgársága ez alkalomból emlékszóbor létesítésére, amely az ország szívében hirdetné az ő maradandó emlékét, országos mozgalmat indított. A szoboralap megteremtésére s a lengyel egyetemi hallgatók dalárdája szeptember hó 16 án Budapesten a Royal-szállóban fényes langversenyt rendez, amelyre tiszteletbeli vendégül Debreczen városát is meghívták. A város valószínűleg megfelelő összeggel váltja meg a részvételi jegy árát és ezzel is hozzájárul a nemes czélhoz.

— **Csendőrörsök szaporítása.** Mint értesülünk, illetékes körökben most oly elaborátum készítésével foglalkoznak, mely a csendőrörsök létszámának szaporítását czélozza. A létszám szaporulat részben ujonnan felveendő legénységgel, részben pedig áthelyezés útján fogják végezni. Ugyancsak betöltésre kerül *nyolcvan járás őrmesteri állás is.* A csendőrlétszám szaporítását az idei nagyobb mérvű arató sztrájkok s mindinkább növekvő különböző munkaszabványok teszik szükségessé.

— **Műkedvelő előadás.** A sárga csikót, ezt a régi, jó népsziművet szombaton este műkedvelő ifjak adják elő a Margit nagytermében. Az előadás nemcsak azért érdemel érdeklődést, mert a próbák után kedvező hírek szólnak az előadás erkölcsi sikeréről, hanem azért is, mert az előadást jótékony czélra, a *mentő-egyesület* javára rendezik.

— **Amin a rendőr mulat.** Beküldetett: A mi kitünően kioktatott és iskolázott rendőrlégénységünk díszét képezi városunknak. Hogy a mi rendőrségünk miként értelmezi a rendre való komoly ügyelést, azt az alábbi eset híven igazolja: Az este 6 órakor a fő éren kerékpározó munkásember elütött 8—10 esztendősnak látszó fiút. Az őt álló rendőrnek ez a jelentés annyira tetszett, hogy az utcán járó-kelők már amiatt kezdtek aggódni, hogy a szerencsétlen rendőr nevő göröcsbe esett. Kisült, hogy ez a betegség távol áll tőle, csak éppen tetszett neki az örülden karikázó munkás tréfája, hát azon mulatott oly jól. A rendőr még akkor is kaczagott, amikor az elütött gyerek nagy sirva-riva, lábát fájlatva föltazaszkodott a földről és nehezen sántikalva tovább botorkált. Sőt talán ha eszébe jut, még most is nevet. Abban azonban már kétségkedünk, hogy a gondatlan kerékpározó följelentette, mert amikor az eset történt, a fülét sem mozgatta, csak nevetett. Mondja ezután meg valaki, hogy nincs nekünk kitünően képzett policzajunk.

Az ellenzéki arczképosarnok.

A szövetség ellenzék harcza az alkotmányért, korszakot alkot hazánk történetében, így tehát azok, akik ezen alkotmányos küzdelemben részvesznek, méltán megérdemlik azt, hogy ismerje őket minden hazafi, hogy tudomással bírjon róluk minden magyar ember. E czélból a szövetség balpárt arczképosarnokának szerkesztő bizottsága czimmal egy jeles íróból álló bizottságot küldtek ki, melynek az a feladata, hogy a koalíziós pártok tagjainak arczképét és pontos életrajzát, album alakjában, a magyar nemzet legszélsőbb rétegeibe eljuttassuk. A bizottság a napokban készült el a műösszeállításával, úgy, hogy most már azt egészen sajtó hlá adhatták. Először a szövetség ellenzék vezére Kossuth Ferencz irt a műhöz, mely a koalizált képviselők rövid, de pontos életrajzát és rendkívül sikerült arczképét tartalmazza az egyes képviselők autogrammjával együtt. Az album negyed iv nagyságu és körülbelül 350 lap terjedelmű. Dombornyó má-u bronzvázson czimlapján a szabadság allegorikus képe van állóangyallal, a háttérben pedig az országház díszes palotája látható. Az album augusztusban jelenik meg. Ára 20 krona, és a szerkesztő bizottságnál (Andrássy ut 49. sz. a.) rendelhető meg.

— **Halálozások.** Meghaltak: Andirkó János ev. ref. 3 hónapos, Gébei Lajos ev. ref. 1 hónapos, Csóti Mária r. kath. 13 éves, Koller József r. kath. 6 hónapos, Perger Károly r. kath. 74 éves, Csuczai Antalné r. kath. 52 éves, Pákozdi Zsuzsanna ev. ref. 54 éves, Miklovics Anna róm. kath. 21 hónapos.

— **Az árvali tót leány panasz.** Elvirult orczájú tót leány Kasmarak Zsófia. Néhány hónap előtt került Debreczenben és a Simonfi utca 37. sz. a. vett lakást. A szállásadónőjének 3 koronával adósa maradt, amiért az kegyetlenül felpofozta és 4 arany gyűrűjét elvette. A tót leány panaszt emelt a szállásadónője ellen a rendőrségen.

— **Cselédek illetősége.** A belügyminiszter körrendeletet bocsátott ki, melyben utasítást ad a cselédadó körüli eljárás szabályozása alkalmából a cselédek illetőségének mikénti tárgyalására nézve. E rendelet szerint a cseléd illetősége ama község terhére állapítandó meg, melyben 4 év óta állandóan lakik. Kivéve, ha a község ellene az 1886. évi XXII. t. cz. 9. §-ában felsorolt kifogásokat érvényesítette. Mert a cseléd a község terhének viseléséhez, habár csak közvetve munkaadója útján, de tényleg hozzájárul.

— **Nem halt meg a paplanfejű.** Tisztességes neve Gyulai Mária, akiről a mult héten az a hír terjedt el, hogy meghalt. Ez a hír korai volt. A mult héten ugyanis valaki úgy fejbe vágta, hogy eszméletlen állapotban vitték be a kórházba. Ennek nyomán keletkezett a halálhír. Nos, a tény az, hogy Gyulai Mária egészségesen hagyta el a kórházat; intézkedhetne a hatóság, hogy a szegényházba vigyék be.

— **Házi szarka.** Lelesz Lászlóné darabos utca 48. sz. a. üzletében volt alkalmazásban Arany Lajos hadházi születésű 16 éves hetes. Szerdán este az üzletvezető éppen akkor csipte meg, mikor 10 koronás aranyat és 70 fillért lopott ki a fiókból. A házi szarka bevallotta, hogy kedden 11 korona 40 fillért már lopott. A rendőrség letartóztatta.

— **Sulyos testi sértés.** Főrész Róza Homok u. 4. sz. lakos vizet akart meríteni a kútból, de a gyors hajtás következtében a kerek kut lánca összehurkolódott, a miatt Kaszás Józsefné dühbe borult és Fő-

Az anya gondatlansága. Horuyák Lajosné Tompa Julianna 32 éves, r. kath. vallású nádudvari származású és lakos nap számosnó márczius hó 14 én a lakásán végzett mosás közben 5 liter ürtartalmu, 48 cm. magasságu cserépedénybe forróvizet téve, azt a földre a mosóteknő alá helyezte. Ugyanakkor 1 éves és 2 hónapos Imre nevű gyermekét feügyelet nélkül a földre letette, a mely gondatlan eljárásnak az lett az eredménye, hogy a kis gyermek a forró vízzel telt edényt magára rántotta és olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy még az nap éjjel meghalt. A debreczeni törvényszék az enyhítő körülmények tekintetbe vételével 10 korona pénzbüntetésre ítélte. Jogerős.

Két koronás lopásért 6 havi börtön. Sörös Gergely hajduböszörményi lakos márczius 23-án éjjel bemászott a kerítésen a város kerijébe és onnan körülbelül 2 kor. értékű szénát lopott. A lopást töredelmesen beösmerte. A törvényszék 6 havi börtönrre ítélte. Felebbezett. A htk. sze iat pedig ez a legkisebb büntetés.

Sajtóper a Nagyszabeni Ujság ellen. Nagyszabentől írják, hogy a „Nagyszabeni Ujság” ellen a kolozsvári főügyész rendeltetése a nagyszabeni ügyész sajtópört indított, kauczió nélkül való politizálás vétsége miatt, pörbe fogvan nemcsak a lap szerkesztőjét s az inkriminált cikkek íróját, Zagoni Gabor kir. közjegyzőt, hanem a lapkiadó társaság összes tagjait, köztök dr. Vertessy Gyu a tanfelügyelőt, dr. Szócs Giza tanart, Gidófalvy prépost, Nagy József ev. ref. esperest stb. Az inkriminált cikkek lap szemlék a „Telegraful Romauu” ból és más román lapokból s már körü belü két év óta írónak s csak most jutott eszébe a főügyésznek pört indítani a legutóbbi szemlék miatt. Annál csodálatosabb a főügyész és ügyész urak érzékenysége a jelentéktelen ügyben, mert jól emléksziük, hogy min egy két évvel ezelőt, midőn a nagyszabeni városi színházban éretlen tünetőknék nyilvánított, eléggé elfogadható állasu és jelentőségű egyének óriási botrányt csinálva, lehetlenné tettek azt, hogy a szabeni színpadról magyar szó hangozzék el, a nyomozást rövidesen beszüntették s a magyar nyelv dühös ellenségeinek a hajuk szála sem görbült meg. Nem azért írjuk meg ezeket, mintha a szabeni magyarság vezérferfiat valamely súlyos itélettel féltelnék, de azért, mert különösnek tartjuk, hogy olyan férfiak, kik az ország egyik végvárában anyagi és szellemi áldozatokat hozva, nagy önzetlenséggel és tiszta hazafisággal szolgálják a magyar ügyet, jutalmul sajtópörököt kapjanak.

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Schwarz E. debreczeni bizományos távirati jelentése. Budapest, 1905. július 18

Készaru csendes, határidők lanyhán indultak, ausztriai rosszabb terméshírekre megszilárdultak.

1905. októberi buza	15.62.—64
1906. áprilisi buza	16.20.—22
októberi rozs	12.80.—82
1905. májusi rozs	—
októberi zab	11.52.—54
1905. áprilisi zab	—
1906. májusi tengeri	10.76.—78
1905. júhusi	15.30.—32
1905. aug.	—
szeptemberi	—
1905. augusztusi repce	24.30.—50

REGÉNY-CSARNOK.

Kisértet-látó.

33 — Amerikai bünygyi regény. — Kedgick visszatért a szoba tulsó részében, az ágyra roskadt. Az éjjeli látogató erre zajtalanul kinyitotta az ajtót. de a küszöbön megállt. Az ajkán ördögi mosoly játszadozott.

— Meg kell mégis tennem — morgogta. Ez a dolog már ugy sem tarthat soká. Ki tudja, mily hamar a végkifejldéshez ér. Akkor pedig jobb, ha minden bünjelet nála találak, ellenem pedig nem lesz semmi bizonyíték.

Visszatért a szobába és Kedgick előtt megállt.

— Nem bánom hát — mondta halkán — odaadom a takarékpénztári könyvet is. Tudod, hogy a pénzt nem vettem fel, mert éppen, mikor fel akartam venni, jött a hír, hogy a holttest többi részei is feltaláltattak. Akkor elhatároztam, hogy várok a dologgal. Ez a te s erecséd. Ez a 15,000 korona rendelkezésedre áll. Nem bánom, akármit csinálsz is vele, akár elkártyázod, akár elmenekülsz vele, de annyit mondok, ez az utolsó, amit megmentésedre cselekszem. Ez nagylelkűségem utolsó bizonyítéka.

Ezzel eltávozott.

— Így kell ennek történni — morgogta magában. Ez az ajándék lesz az ő veszte. A takarékpénztári könyv lenne az egyetlen bizonyíték ellenem, rám nézve a legjobb, ha Kedgicknél találják. Nagyobb örömet nem is szerezhet nekem Kedgick, mint azt, ha a pénzt fölveszi. Lesz rá gondom, hogy mielőbb hurokra kerülj.

Mikor az utcára ért, már a barna szakal és a kék szemüveg eltűnt és senki sem gondolhatta volna, hogy a tiszteletreméltó külsejű öreges ur a legnagyobb gonosztevő, hanem mosolygó arcáról inkább azt olvasta volna bárki is, hogy szerelmi kalandja volt az éjszaka

[Folytatjuk.]

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Angol blous zephyrek.
 Francia batistok.
 Mosó Grenadinok.
 Székely férfi mosó szövetek!
 óriási raktára.

Batiszt ingek 1.20 krtól.

Hajtásos fehér 1.20 krtól.

Gallérok 12 krtól. kézellők 20 krtól.

Selyem napernyök fekete 180-tól, szines 150-től.

Fehér himzet batisztok 28 krtól.

Francia batisztok 35, Delainok 60-tól.

Fehér díszkötenyek 30, fekete 50-től.

Fegyhazi kötött harisnyák a legolesöbötől kezdve

DOSZPOLY JÁNOS utódánál

Fötér, Tisza-palota.

Gazdasági épület

2 éve épült 62 m. hosszú, 11 m. széles. terméskő alapon, faszindely tetejü. 1 öl teljes berendezéssel egy hozzá épített keringövel — lóhajtásra — nagyon jutányosan

eladó.

Megtekinthető H.-Nádudvaron, Eperjes-halom, a Hortobágy mellett.

Bővebbet a tulajdonosoknál Halbrohr Frigyes, vagy Mandl Sándornál H.-Nádudvaron.

Hivatalok és magánfelek részére!

Ruggyanta és Réz bélyegző

számozógépeket, papír pecsét bélyegeket, pecsétnyomó állandó festékpárna és izléses

nyomtatványokat gyorsan, pontosan és olcsó árban készít

az Első debreczeni

Ruggyanta-bélyegző-gyár

és nyomda

Simonffy-utca 5. szám.

870/1905. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbiróságnak V. 1426/2. 1905. számu végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Löwy József és társa cég részére Krausz J. Bernát debreczeni lakostól 59 kor. 20 fillér tőke, ennek 1904. évi november hó 7. napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 25 kor. 46 fillér perköltség erejéig 1905. évi május hó 16-án bíróság felül foglalt és 736 koronára becsült bitorokból álló ingóságok 1905. évi július hó 20-án, délután 5 órakor kezdetét veendő és Piacz utca 89. sz. alatt megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1905. évi június hó 24-én.

Olah Géza birói kiküldött.

A legfinomabb

Likőrök

házilag való előállítására, valamint kitűnő zamatu s kiváló jóságú

Rhum és Cognac

házilag való elkészítésére legalkalmasabbak a híres angol

Likőr és Rhum

kivonatok

melyek különböző fajokban igen jutányos áron szerezhetők be

Mihalovits Jenő

„Kigyó” című gyógyszer-tárában DEBRECZENBEN, a városházzal szemben.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér. — Vidéki tudakozásnál tessék válaszbélyeget csatolni.

Tetőcserép prima, waggonszámra P.-Ladányi állomáson berakva ezrenként 24 koronáért kapható Fábán és Barna cserép és téglagyárban P. Ladány.

Borsy-féle pemetefü-cukor, köhögésnél a legjobb cukorka, 1 doboz 20 fillér. — Kapható (Főraktár Borsy és Farkas fűszerüzletében) Budai cukrászda, Jóska és Jóna drogueriájában.

Mester-utca elején Bundi-utca 4. sz. a. egy ujonnan épült magas földszintes ház, 4 szoba, előszoba, konyha, kamara és világos pincze és tártózkái augusztus 1-től kiadó.

Villamos csengők, telefonok, villámhárítók berendezését minden terjedelemben, javítását és évi gondozását legjutányosabban és jótállás mellett eszközli **Földvári L. debreczeni első Elektrotechnikai vállalata** Kossuth-utca 1. szám

(az udvarban.) **Villamos felszerelések, zseblámpák, kerékpárok és alkatrészek** raktára. Képes árjegyzék ingyen. — Telefonszám 168.

Kefir tej kapható Egyháztér 5. 1-ső ajtó balról az udvarban.

Hölgyek tanácsot és segítyt nyernek, szülés esetén felvételnek, a legnagyobb titoktartás mellett, egy intelligens gyakorlott szülésznőnél. Kényelmes lakás. — Orvosi felügyelet. Debreczen, Kossuth-u. 61. sz.

Eladó borok. Nagyobb mennyiségű 1903. évi termésű ménes fehér rizling és bakator fajú szőlőkből összeszűrve, úgy hordónként, valamint 50 literen felüli mennyiségekben is magán fogyasztóknak, 10 hektoliter 1904. évi veres bor kitűnő minőségű jutányos árak mellett **Székelyhidon Kovács Lajos** bortermelőnél.

Gazdatiszt 18 évi gyakorlattal állást keres. Czim a kiadóban.

30 drb különböző nagyságu fürdőkád igen olcsón kölesön kapható **Kiss Ignác** bádogosnál Piacz-u. 34. **Uj fürdőkádak folytonosan raktáron.** Olcsó szolid árak. Villamos csengő berendezési vállalat.

Zonében jártas okleveles tanító ajánlkozik magán tanításra. Irni, olvasni nem tudó felnőtteket vagy iskolából elmaradt gyermekeket **irni, olvasni egy hónap alatt** megtanít. Czim: Battnyanyi-u. 18.

Száraz dajka kerestetik sürgősen egy éves gyermekhez. Czim Deák-Ferencz-utca 11. szám.

Hegedűlni legjobban és legolcsóbban tanítok. Hazánál vagy saját lakásomon is. Czimem Arany János utca 59., ajtó 5.

5-6 métermázsza prima sós szalonna jutányosan eladó. **Ottó Sándor** máv. vendéglősnél, az állomási vendéglőben.

Érettségizett fiatalember délutáni órákra irodai a kalmazást keres. Czim a kiadóhivatalban.

Tejet keresek állandóan napi megvételre bármilyen nagy mennyiségben. Czim Simonffy-utca 59. szám.

Rőfös segéd kerestetik azonnali belépésre. Czim a kiadóhivatalban.

1000 négyszögöles kitűnő szőlőföld a Bologfalva kertben eladó. Értekezhetni a tulajdonosnál Homokkert 141. sz.

Kárpáti egészségi labdacsek

(malaczkai labdacsek)

eldugulás, nyálkásodás, étvágyhiány, gyomorbaj, felfúvadások, szédülés, fejfájás, váltóláz, aranyér, bőrküüések, kőszvény, vízkór és vesebajok ellen a legfényesebb sikerrel alkalmazhatók.

Szétküldési főraktár:

Friedrich János gyógyszerész Malaczkán, Főut 335.

Pozsony megye.

Egy skatulya ára 21 kr., egy tekercs 6 dobozzal 1 frt. 5 kr.

Tekintetes Friedrich János gyógyszerésznek Malaczkán. Igen kérem, küldjön nekem postafordultával két tekercset a „kárpáti egészségi labdacsek”-ből. Én ezeket már negyedik hónapja szedem igen jó hatással, gyomorbajom és székrekedésem megszűnt s gyomrom ezáltal ismét rendszeresen működik. Fogadjon tehát tekintetes gyógyszerész ur ezen kedves gyógyszeréért: hálás köszönetemet, melylyel maradok kiváló tisztelettel: **Szabó Mihály** földbirtokos O.-Kécske (Pestm.) 1904. február hó 4-én.

Szőlővessző!

A világhírű

„Delaware“

adja a legjobb bort!

A phyloxera ellen áll!!
Oltani, permetezni nem kell!!

A szőlészet kincse.

Leírását és árjegyzéket ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok

mérsékelt áron kaphatók!

Nagymennyiségű sima és gyökeres Delaware vessző eladás

Czim:

Szigyártó és Takács

szőlőtelep tulajdonosok.

Telep: **Alsó-Segesd.**

Központi iroda: **Felső Segesd, Somogy m.**

Vezérszó: Minden darab szappan a Schicht névvel tiszta és ment káros alkatrészekből.

Schicht-szappan!

(„Szarvas“ vagy kulcsszappant)

a legjobb és használatban a legolcsóbb, minden ruhanemű és mosási módszer részére.

Jótállás: 25.000 koronát fizet **Schicht György** cég **Aussigban** bárkinek a ki bizonyítja, hogy szappana a „Schicht” névvel, valamely káros keveréket tartalmaz.

Magyar orvosok! Csak magyar fürdőt ajánljatok!

Bártfa gyógyfürdő

Fürdőidény: május 15-től szeptember 30-ig.

Kárpáti gyógy-, üdülő és fürdőhely, 382 m. a tenger színe felett. **Posta, Távirda és vasúti állomás.** Gyorsvonatokhoz közvetlen kocsik. Ócsa és kir. felsége Erzsébet királyné tartózkodási helye 1895-ben. Pompás szállodák, gyógyház, magánvillák, éttermek és kávéházak. Magánfogatok részére istállók és kocsiszínek. Lawn-tenis-pálya. Gyermek-játszóhelyek. Villamos világítás. Clubélet (Bártfa-fürdői Park-Club, Könyvtár, társalgó- és zenetermek. Pompás turisztika, vadászterület, 6000 hold gyönyörű fenyveserdő.

Gyógyja vaslatok. Vérszegénység, oly idegbajosoknál és gyengeségeknél, melyek vérihiányon, vagy kimerülésen alapulnak: női ivarszerek különféle bajainál, sápkór, vérihiány; terméketlenség és tehetetlenség; kimerülésnél súlyosabb betegségek után, váltóláz, görvélly és angol-kóránál; a szívnek megbetegedéseinél. **Egyedül álló utókura** karlsbadi marienbadi, balfi, lipiki fürdők használatát után. — **ORVOSOK:** Tiszti fürdőorvos: **Dr. Hintz Henrik** közeg, tanácsos, továbbá: **Dr. Blumenfeld Armin** **Dr. Kanarik J., Dr. Szörényi Tivadar, Dr. Grossman Dezső, Dr. Cséri János Gyéri Dr. Ilona** rendelő orvosok.

Az elmúlt évadban a vendégek száma 5000 volt.

Felvilágosítás és prospektussal készségesen szolgál a fürdőgazgatóság Bártfa-fürdő.

Országos hírű modern hidegvíz gyógyintézet! Három ásványvíz-fürdő! Hideg és meleg ásványvíz. Telített szénasavas fürdők. Nauheim-kúra. Magyarország legkiválóbb szivgyógyfürdője. Villany, fenyő és vasláp-fürdők. (bártfai vasláp-bél.) Ivókúra: Égvényes, sós, vasas vizek. könnyen emészthetők.

Orvos forrás felülmúlja mindenben a Selters-vízet!

Villamos gyógykezelés, masszázs, tej, savó- és kefir kúra. Pormentes, ózomodus hegyi levegő. Fenyvesek által terjesztett üdítő balzsamos illat. — **Pensió elő- és utóidényben 8 kor. főidényben 12 kor.**